

NEMME OG FORSTÅELIGE BRUGERGRÆNSEFLADER PÅ BELYSNINGSANLÆG HAR STOR BETYDNING

Trods information både skriftligt og på film direkte til brugerne viser nyligt afsluttet ELFORSK-projekt en tendens til, at vi som brugere ikke prioriterer eller har tid til at søge viden om den belysning, som vi arbejder og opholder os i det meste af dagen.

AF INGER ERHARDTSEN, IVE RÅDGIVNING OG SOPHIE STOFFER BUILD AALBORG UNIVERSITET. FOTO: INGER ERHARDTSEN

Eksempel på enkel og intuitiv brugervejledning fra klasselokale på Herstedlund Skole.

I kontorlokalerne på Gentofte Rådhus belyses vægflader for at mindske kontraster mellem vægge og vinduer.

ELFORSK-projektet 'Elbesparende og ergonomiske lysscenerier' har haft fokus på afprøvning af lysinstallationer og brug af forskellige brugergrænseflader samt brugerinformation om styringsløsninger og betjening gennem illustrationer og introduktionsvideoer.

Erfaringer fra projektet viser, at selv om styringerne er understøttet med intuitive illustrationer og brugervenlige scenarier og tryk, er det vigtigt, at der følges op på den efterfølgende indregulering samt at brugerinstruktioner og dialog mellem tekniske personale og brugere bliver prioriteret. Generelt ønsker brugerne mere viden for at kunne anvende belysningen korrekt. Der ligger derfor en særlig opgave i at give tilstrækkelig og passende information ad flere omgange, så brugerne bliver opmærksomme på værdien og baggrunden for de nye belysningsanlæg.

Besparelspotentialer

I projektet indgik to cases: Klasselokaler i

på Herstedlund Skole og kontorlokaler på Gentofte Rådhus.

For klasselokalerne på Herstedlund Skole er det samlede besparelspotentiale beregnet til at være ca. 32%, sammenlignet med de eksisterende belysningsanlæg med traditionel lysstyring og armaturer med T5 lyskilder. Denne besparelse kan opnås i en kombination af faste lysscenerier, som er tilpasset forskellige undervisningssituationer med en delvis dagslysregulering.

I kontorlokalerne på Gentofte Rådhus er det muligt at opnå en besparelse på ca. 58% i forhold til det eksisterende anlæg i bygningen, hvor der ligeledes anvendes T5 lysrør. Dette er opnået ved etablering af LED-belysning med flere tændinger i zoner + en ekstra tænding, som belyser vægfladerne med forskellige lysfarver (Kelvinskift).

Guidelines og tjekskemaer til brug for nye belysningsanlæg

På baggrund af projektets resultater er der

udarbejdet guidelines og tjekskemaer, som kan anvendes i forbindelse med både renovering og etablering af nye belysningsanlæg. Se hele rapporten og skemaerne her på ELFORSK's hjemmeside: elforsk.dk/projektdatabase/elbesparende-ergonomiske-lysscenerier

Vær særligt opmærksom på dette

- En intuitiv og illustrerende brugergrænseflade er et vigtigt element (hvis ikke det vigtigste) for, at brugerne kan forstå og bruge belysningssystemet efter hensigten. Forstår brugerne ikke, hvordan belysningssystemet virker, bliver de bange for at anvende lysstyringen, og den bliver derfor ikke anvendt korrekt.
- Brugere har ofte ikke overskud eller er ikke interesserede i at sætte sig ind i, hvordan belysningsanlægget fungerer. For at give en bedre forståelse af lyssystemet skal der informeres og motive-res til at bruge anlægget optimalt. Der skal derfor aktivt sættes tid og resurser af til at informere brugerne om belysningen, og hvordan den kan styres. Ellers kan investeringen vise sig at være helt eller delvis spildt. ■

ELFORSK-projekt nr. 351-003:

Elbesparende og ergonomiske lysscenerier

Udarbejdet af BUILD/Aalborg Universitet, IVE Rådgivning, Dansk Center for Lys, Albertslund Kommune, Gentofte Kommune, Zumtobel & Signify

Undersøgelser af bl.a. praktisk brug og forståelse af styringen på belysningsanlæg.

Læs mere om projektet i artikel i LYS 2, 2020, side 26-27.